

Το τελικό ν των λέξεων δε(ν) και μη(ν).

Το τελικό ν στις λεξούλες αυτές, **διατηρείται**, όπως γίνεται και με τα άρθρα των ουσιαστικών και των επιθέτων, όταν η επόμενη λέξη αρχίζει από **φωνήεν**, ή από τα σύμφωνα **κ, π, τ, ξ, ψ, γκ, μπ, ντ, τα, τζ**. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις χάνεται.

ΑΣΚΗΣΗ:

Να συμπληρώσεις τις παρακάτω λέξεις με το τελικό ν, όπου αυτό χρειάζεται.

δε.... βλέπω	δε.... ακούς;	δε.... κατάλαβα
μη... χαίρεσαι	δε.... αφήνει	μη.... βιάζεσαι
μη... ελπίζεις	μη.... φωνάζεις	μη.... φεύγεις
μη... μπαίνεις	δε.... έρχεσαι;	δε.... περνώ
δε.... πιστεύω	μη.... κάθεσαι	μη.... σηκώνεσαι
δε.... φεύγω	μη....θυμώνεις	δε.... μ' αρέσει
μη... έρχεσαι	δε.... γράφω	μη.... μιλάς
δε.... κοιμάμαι	μη.... ρωτάς	δε.... κοιτώ
δε.... ξέρω	μη....ψάχνεις	δε.... ψαρεύω
δε.... πιστεύω	δε.... λέρωσα	μη.... τσιμπάς

Να συμπληρώσεις τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις **ίσως**, ή **μήπως**.

..... να έρθουν σήμερα τα παιδιά.

Παιδιά ..... τελειώσατε τις ασκήσεις;

..... ξέρεις πότε θα μπορέσει να έρθει;

Σήμερα ..... βρέξει. Αύριο ..... πάμε για ψώνια.

Ξέρεις, ..... τι ώρα είναι; ..... να είναι δέκα και μισή.

..... είδες το Νικολάκη; ..... να βρίσκεται στην αίθουσα

..... δε μας είπε όλα όσα ξέρει; ..... να μας έκρυψε κάτι

Γιάννη, ..... πας στην πόλη; Δε θα πάω τώρα, αλλά ..... πάω αργότερα.

.....άκουσες πότε θα έρθει το θέατρο στην πόλη;

Άκουσα ότι ..... είναι εδώ την Τετάρτη.

Οι λεξούλες **από** και **για**.

Οι λεξούλες **από** και **για**, μπαίνουν στις προτάσεις και μας βοηθούν να καταλάβουμε δυο πολύ σημαντικά πράγματα για την κατανόηση των προτάσεων: Το από μας δείχνει την αιτία (π.χ. οι δρόμοι γέμισαν λάσπες από τη βροχή) και το για μας δείχνει το σκοπό για τον οποίο έγινε κάτι (π.χ. διαβάζω για να είμαι διαβασμένος αύριο στο σχολείο).

### **ΑΣΚΗΣΗ:**

Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω προτάσεων, παίρνοντας την κατάλληλη φράση της παρένθεσης που να μας φανερώνει την **αιτία**.

(από τη ζέστη, από τον ιό της γρίπης, από τη νύστα, από τη βροχή από τον ξυλουργό, από το πετρέλαιο, από την κούραση από τη φασαρία, από τους μαθητές, από τη φωτιά, από το σεισμό, από τον άνεμο).

1. Το σαλόνι και η τραπεζαρία φτιάχτηκαν .....
2. Η ζωγραφιά αυτή ζωγραφίστηκε .....
3. Πολλά παιδιά αρρώστησαν .....
4. Είναι η Τρίτη φορά που η θάλασσα μολύνεται .....
5. Το δάσος κάηκε και καταστράφηκε .....
6. Πολλά σπίτια έπαθαν ζημιές .....
7. Δεν μπορεί να ανοίξει τα μάτια του .....
8. Μας έπιασε πονοκέφαλος ..... που γινόταν.
9. Τα δέντρα λύγιζαν ..... που φυσούσε.
10. Τα χιόνια έλιωσαν ..... που έκανε αυτές τις μέρες.
11. Ξάπλωσε στο κρεβάτι πεθαμένος ..... της δουλειάς.
12. Το χωράφι μας ποτίστηκε ..... που έπεσε χτες.

**ΑΣΚΗΣΗ:**

Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω προτάσεων, παίρνοντας την κατάλληλη φράση της παρένθεσης που να μας φανερώνει το **σκοπό**

( για τα γενέθλια, για να επισκευάσει, για να βοηθήσει, για να της θυμίσει, για να μαζέψουμε, για να πάνε, για να φάμε για να γίνεις καλά, για το ταξίδι, για το καλό μας για να διαβάσω, για να γίνουμε για τη μητέρα, για να πληρώσει).

1. Η μητέρα ετοίμασε τα παιδιά ..... στο σχολείο.
2. Η UNICEF μαζεύει χρήματα ..... τα παιδιά όλου του κόσμου που έχουν ανάγκη.
3. Η μαμά ετοίμασε την τούρτα .....
4. Όλη η οικογένεια ήταν έτοιμη .....
5. Θα πάρεις αυτό το φάρμακο .....
6. Περιμένει στην ουρά .....
7. Τα παιδιά αγόρασαν ένα δώρο .....
8. Ήρθε ένας μάστορας ..... την τηλεόραση.
9. Πήρα μια εφημερίδα ..... τα γεγονότα.
- 10 Τηλεφώνησε στην Άννα, ..... το ραντεβού τους.
- 11 Πάντα προσπαθεί ο Γιώργος στο σχολείο, ..... καλούς βαθμούς.
12. Ο πατέρας ετοιμάζει όλα τα εργαλεία που χρειαζόμαστε, .....  
..... τα μήλα από τα δέντρα.
13. Η μητέρα ετοιμάζει κάθε μέρα το φαγητό ..... Ο  
δάσκαλος μερικές φορές μας μαλώνει, αλλά αυτό το κάνει .....  
..... και ..... καλοί μαθητές.

Οι έννοιες των ρημάτων **ρίχνω** και **πετάω**.

Τα ρήματα **ρίχνω** και **πετάω**, όλοι ξέρουμε τι σημαίνουν στη γλώσσα μας. Έτσι λέμε ότι π.χ. ο Γιάννης **έριξε** μια πέτρα, ή ότι ο αετός **πετάει** ψηλά. Στην καθημερινή ομιλία μας όμως, χρησιμοποιούμε αυτά τα δυο ρήματα κι όταν εννοούμε ή θέλουμε να πούμε, διαφορετικά πράγματα από αυτά που εκφράζουν τα ρήματα αυτά όταν κυριολεκτούν. :

**Έτσι όταν λέμε**

Θα **ρίξω** μια ματιά

Οι στρατιώτες **ρίχτηκαν** στη μάχη

**Έριξε** ένα ρούχο πάνω της

Μας **έριξε** την ιδέα ο Κώστας

Τον **έριξε** στο μοίρασμα

Έλα να σε **πετάξω** παρακάτω

**Πέταξε** μια κουβέντα κι έφυγε

Σήμερα η ομάδα **πετάει**

Μην **πετάς** τα ρούχα σου όπου βρεις

**Εννοούμε:**

κοιτάζω

Ορμάω

Φοράω, ντύνω

Προτείνω

Ξεγελάω

Πηγαίνω κάποιον

Λέω κάτι

Είμαι πολύ καλός

Αφήνω, τοποθετώ

**ΑΣΚΗΣΗ:**

Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω προτάσεων, παίρνοντας την κατάλληλη φράση από την παρένθεση.

(για να δέσει, από τη βροχή, για να πάμε από το θόρυβο, για αύριο, από την ταραχή για το παιδί).

1. Έφερα το φάρμακο ..... 2.
- Τρομάξαμε όλοι ..... και βγήκαμε έξω.
3. Έπιασε το σχοινί ..... τη βάρκα.
4. Όλοι οι δρόμοι πλημμύρισαν .....
5. Αυτές θα είναι οι ασκήσεις σας .....
6. δεν μπορεί να ηρεμήσει ..... που πήρε.
7. Έχουμε ετοιμάσει τα πάντα ..... αύριο εκδρομή.

**ΑΣΚΗΣΗ:** Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω λέξεων με **ι, η, υ, ει, οι**, χωρίς να ξεχάσεις τους τόνους, όπου χρειάζονται. (Να δώσεις προσοχή και να θυμηθείς τους κανόνες που έχουμε πει για το πώς γράφονται οι καταλήξεις των ουσιαστικών και των επιθέτων, καθώς και το χρόνο στον οποίο βρίσκονται οι λέξεις).

Ουσιαστικά	Ουσιαστικά	Επίθετα-Μετοχές	Ρήματα
ο μαθ...τ...ς	το καλοκαίρ...	η έτ...μ...	μ...λώ
ο σχολ.....ο	ο χ...μόνας	η καλ...	δ...νω
το σπ...τ...	το φθ...νόπωρο	οι κακ...	αν...γω
ο κ...ριος	η εκκλ...σ...α	ο τ...μ...ος	ντ...θ...κα
ο κλέφτ...ς	οι ασκ...σ...ς	ο γρ...γορος	οδ...γούσα
η καθ...γ...τρ...α	το λουλουδ...	η καθαρ...	χτ...ζω
οι σκ...λ...	το ξ...λο	οι δυνατ...	κάθ...σα
η ...κογέν...α	το μ...λο	οι δ...νατ...	τραγουδ...σα
η κ...ν...σ...	το βραβ...ο	ο έξ...πνος	λ...θ...κα
η δουλ...ά	το ωδ...ο	ο κ...μ..σμένος	ποτ...ζω
η π...να	η π...θανότ...τα	το π...θανό	κλ...νω
το βράδ...	η ετ...μότ..τα	το χτ...σμένο	ακούστ...κα
το τραγουδ....	ο οδ...γός	το ξ...λ...νο	απλώθ...κα
οι λ...κ...	ο πλεονέκτ...ς	η γ...αλ...ν...	κάθ...σα
η μ...τέρα	ο καπν...στής	η μεταλλ...κ...	έδ...να
η δ...ναμ...	ο καφετζ...ς	ο σ...Δερένιος	π...νω
ο φ...λος	το τ...λέφωνο	η πλαστ...κ...	χτ...π...σα
ο δ...ευθ...ντ...ς	η σκεπ...	το π...λ...νο	χτέν...σα
ο κ...ν...γός	το κάθ...σμα	η δ...σκολ...	πότ...σα
το ξενοδοχ...ο	το γλ...κό	ο ψ...λός	γράφτ...κα
ο δ...μαρχος	η φ...σ...	η όμορφ..	πατ...θ...κα
η αν...ξ...	η καθαρ...ότ..τα	οι διαβασμέν....	ποτ...στ...κα
οι κάτ...κ...	τα φ...λλα	η κοντ...	χτεν...στ...κα
το χ...ροκρότ...μα	το σακάκ...	ο δ...σκολος	κλ...στ...κα
το αυτοκ...ν...το	ο π...νακας	η χοντρ...	χτ...π...θ...κα
η αντ...γραφ....	οι γον...ς	οι χοντρ...	κλώτς...σα
το πεπόν...	το σκαλ...δ...	το φ...σ...κό	κλ...δώνω
οι τάξ...ς	το ποτ...ρ...	η αναπαυτ...κ...	δ...νάμωσα
το παιδ....	το αν...χτ...ρ...	οι πλούσ.....	πάτ...σα

**ΑΣΚΗΣΗ:**

Να κλίνεις τα ρήματα **χορεύω, σκουπίζω, μαζεύω, χτίζω**, στον Ενεστώτα, τον Αόριστο, τον Εξακολουθητικό Μέλλοντα. και τον Στιγμιαίο Μέλλοντα.

<b>Ενεστώτας</b>	<b>Αόριστος</b>	<b>Στιγμ. Μέλλοντας</b>	<b>Εξ ακ. Μέλλοντας</b>

<b>Ενεστώτας</b>	<b>Αόριστος</b>	<b>Στιγμ. Μέλλοντας</b>	<b>Εξ ακ. Μέλλοντας</b>

<b>Ενεστώτας</b>	<b>Αόριστος</b>	<b>Στιγμ. Μέλλοντας</b>	<b>Εξ ακ. Μέλλοντας</b>

<b>Ενεστώτας</b>	<b>Αόριστος</b>	<b>Στιγμ. Μέλλοντας</b>	<b>Εξ ακ. Μέλλοντας</b>

**ΟΝΟΜΑ**

---